

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Vol 7, No 1 (2011)

Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology

Editorial

Antonis Lionarakis

doi: [10.12681/jode.9865](https://doi.org/10.12681/jode.9865)

To cite this article:

Editorial

Η περίοδος που διανύουμε είναι μια εξαιρετικά σημαντική και δύσκολη περίοδος για το εκπαιδευτικό μας σύστημα και ιδιαίτερα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το προσχέδιο νόμου για την οργάνωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δόθηκε στη δημοσιότητα και κατατέθηκε στη Βουλή προς ψήφιση από την Υπουργό Παιδείας ως ένα καινοτόμο και υπερβατικό σχέδιο. Ταυτόχρονα υπήρξαν πολλές αντιδράσεις για τη φιλοσοφία του και για τη λογική που το διαπερνά. Ήδη υπάρχουν και έχουν δημοσιοποιηθεί οι απόψεις αυτές. Κάποιες τονίζουν την αναγκαιότητα της ψήφισής του ενώ άλλες εκφράζονται κριτικά στη λογική του, αλλά και σε επί μέρους θέματα. Η Σύνοδος των Πρυτάνεων και η ΠΟΣΔΕΠ κατέθεσαν τις ανησυχίες και την αντίθεσή τους για την εφαρμογή του.

Ένα σημαντικό σημείο της κριτικής προσέγγισης αναφέρει πώς «Με το «σχέδιο νόμου» που παρουσιάστηκε πρόσφατα από το Υπουργείο Παιδείας, παρά τις επιμέρους θετικές ρυθμίσεις, η κυβέρνηση έρχεται να επιβάλει ένα ολιγαρχικό και δεσποτικό μοντέλο διοίκησης και διαχείρισης των πανεπιστημίων. Η μειωμένη δημοκρατική νομιμοποίηση των διοικητικών οργάνων, η επαναφορά της σκληρής ιεραρχίας της «έδρας», η σύγχυση της εκπαίδευσης με την κατάρτιση, καθώς και η μείωση της έρευνας έναντι της διδασκαλίας οδηγούν σε ένα μοντέλο «εκπαιδευτικών υπηρεσιών», που δεν έχει αναλογία με την ακαδημαϊκή λειτουργία και αντιστοιχία με τις κοινωνικές ανάγκες». Αντίθετα, η θετική αποδοχή αναφέρει πώς «Περισσότερο από ποτέ η ελληνική κοινωνία έχει σήμερα ανάγκη από ένα πανεπιστήμιο που θα εναρμονίσει τη λειτουργία του με τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα, θα απελευθερώσει τις επιστημονικές δυνάμεις του και θα αποτελέσει κύριο μοχλό για την ανάταξη και ανάπτυξη της πατρίδας μας. Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των πανεπιστημίων δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι. Είναι το απαραίτητο οργανωτικό σχήμα που θα δημιουργήσει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για ποιοτική διδασκαλία και έρευνα με στόχο την αριστεία».

Προσωπικά θεωρώ ότι ένα κείμενο με μια κριτική προσέγγιση τεκμηριωμένη και αναλυτική, δημοσιοποιήθηκε από τον καθηγητή της Φιλοσοφίας του Δικαίου του ΑΠΘ Κώστα Σταμάτη στις 4 Ιουλίου 2011. Ξεκινά την προσέγγισή του προς τη λεγόμενη «δέσμη ιδεών», δηλαδή στη λογική και φιλοσοφία του, που είχε εξαγγείλει το Υπουργείο. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «Η ελληνική πανεπιστημιακή κοινότητα έχει κρίνει νηφάλια και τεκμηριωμένα, με πλείστα ψηφίσματα των Συγκλήτων, ότι η δέσμη αυτή διαπνέεται από επίφοβες κεντρικές ιδέες, οι οποίες και μεγεθύνονται τα μάλα στο υπό κρίση νομοσχέδιο».

Είναι προφανές ότι οι νομοθέτες πήραν υπόψη τους μια σειρά από πρακτικές ανωτάτων ιδρυμάτων άλλων χωρών και προσπάθησαν, με βάση την ελληνική πραγματικότητα, να συνθέσουν ένα στοχοθετημένο νομοσχέδιο. Στο σημείο αυτό βέβαια μπορεί ο οποιοσδήποτε

καλοπροαίρετος ή / και αφελής να ρωτήσει: «ποιος μας λέει ότι η κάθε πρακτική στην οποιαδήποτε χώρα αποτελεί καλή πρακτική και όχι προβληματική (όχι απαραίτητα κακή)»;

Το πεδίο της δια βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι σημαντικό στο νέο νόμο. Προσδιορίζεται η δυνατότητα ίδρυσης σχολών μεταπτυχιακών σπουδών δια βίου μάθησης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε κάθε ΑΕΙ. Η αναγκαιότητα και πρόταση ίδρυσής τους επισφραγίζει την αποτελεσματικότητα του μοναδικού μέχρι σήμερα θεσμοθετημένου ιδρύματος στη χώρα μας, του Ανοικτού Πανεπιστημίου, και τις δυνατότητες ανάπτυξης ανάλογων προγραμμάτων σπουδών. Η εμπειρία και οι πρακτικές του Ανοικτού Πανεπιστημίου αποτελούν σημείο αναφοράς για πιθανές εφαρμογές τέτοιων προγραμμάτων από τα ΑΕΙ. Ο λόγος είναι απλός: όπως σε κάθε εκπαιδευτικό σχήμα υπάρχουν καλές και κακές πρακτικές, έτσι και σε εκπαιδευτικά σχήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης υπάρχουν ανάλογες πρακτικές. Υπάρχουν αρκετές ενδείξεις στη χώρα μας ότι εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, είναι προβληματικά και δεν έχουν ακολουθήσει ουσιώδεις προϋποθέσεις στοιχείων διασφάλισης ποιότητας, ούτε ποιοτικών εκπαιδευτικών δεδομένων. Η τεχνογνωσία και η αξιοποίηση των τεχνολογιών από μόνα τους δεν αποτελούν εγγυήσεις για ποιοτική εκπαίδευση και αποτελεσματικότητα. Όπως, όμως, με κάθε νέα καινοτομία, έτσι και με τις νέες δυνατότητες που κομίζει ο νόμος, θα φανούν οι ανάλογες μελλοντικές εφαρμογές. Το μόνο που μπορούμε να ελπίζουμε για το συγκεκριμένο, είναι στην προσοχή, με την οποία θα υλοποιηθούν νέα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.

Τα άρθρα του περιοδικού «Ανοικτή Εκπαίδευση» πιστεύουμε ότι προωθούν και εμπλουτίζουν ερευνητικά τη φιλοσοφία και τις εφαρμογές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας: δύο βασικούς πυλώνες που διαπερνούν το νόμο πλαίσιο για τα ΑΕΙ, αλλά και κάθε εκπαιδευτική καινοτομία που στοχεύει στην αποτελεσματικότητα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Αντώνης Λιοναράκης